

Designing a Model of Psychological Well – Being According to Psychological Capital

Shiva Masoumparast¹, Mahdi Zare Bahramabadi^{2*}, Fatemeh, Khoeini³
Moradi, Hojjatollah⁴

1 Department of psychology, Tehran North Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (Email: Masoum1@ymail.com)

2 Associate Professor; Faculty Member of Institute for Research & Development in the Humanities, SAMT, Tehran,Iran.

3 Assistant Professor; Faculty Member of Firoozkooh Islamic Azad University, Firoozkooh, Iran.

4 Associate Professor; Department of Psychology, Imam Hossein(a.s.)Comprehensive University,Tehran, Iran.

* **Corresponding author:** Mahdi Zare Bahramabadi ,Associate Professor; Faculty Member of Institute for Research & Development in the Humanities, SAMT, Tehran,Iran .Email: mz.bahramabadi@gmail.com.

Received: 2021-03-24

Accepted: 2021-03-27

Abstract

Background: Promoting psychological well-being is one of the important tasks of the officials of the educational system and one of the influential concepts in this field is psychological capital. **Aim:** The present study aimed to design a model of psychological well-being according to psychological capital.

Objective: The purpose of present research was to investigate the prediction of psychological well-being model based on the psychological capital.

Method: Descriptive mythology with descriptive-correlational type and Structural Equation Modeling (SEM) was used in this research. Statistical population consisted of all education employees in Tehran working in the academic years of 2018-2019 . The sample consisted of 610 people were selected through multivariate regression analysis in SEM.

Tools: The present research instruments are: Psychological Wellbeing Questionnaire of Ryff & Keyes (1995), Psychological Capital Scale of Luthans and Avolio (2007). Data analysis was done using SEM and Amos Software.

Findings: The obtained results showed that the research model fit indicators were reliable and the proposed model had an optimal fit.

Conclusion: Results showed that psychological capital could predict psychological well-being. So it can be with the right plans for strengthen psychological capital, upgraded the level of psychological well-being of people.

Keywords: Psychological well-being, Structural Equation Modeling , Psychological capital

تدوین مدل بهزیستی روانشناختی بر اساس سرمایه روانشناختی

شیوا معصوم پرست^۱، مهدی زارع بهرام‌آبادی^{۲*}، فاطمه خوئینی^۳، حجت‌الله مرادی^۴

^۱ گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران. (Email: Masoum1@gmail.com)
^۲ دانشیار؛ عضو هیأت علمی پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی، سازمان سمت (نویسنده مسئول).
^۳ استادیار؛ عضو هیأت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه، فیروزکوه، ایران.
^۴ دانشیار؛ گروه روانشناسی، عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران.
*نویسنده مسئول: مهدی زارع بهرام‌آبادی؛ دانشیار؛ عضو هیأت علمی پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی، سازمان سمت. ایمیل: mz.bahramabadi@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۱/۰۷

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۱/۰۴

چکیده

زمینه: ارتقاء بهزیستی روانشناختی یکی از وظایف مهم مسئولین نظام آموزشی و تربیتی است و یکی از مفاهیم تاثیرگذار در این زمینه سرمایه روانشناختی است.

هدف: هدف پژوهش حاضر تدوین مدل بهزیستی روانشناختی بر اساس سرمایه روانشناختی بود.

روش: پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی و روش مدلیابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری کلیه کارکنان آموزش و پرورش شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بود. نمونه پژوهش ۶۱۰ نفر بودند که با روش تحلیل رگرسیون چند متغیری در مدلیابی معادلات ساختاری انتخاب شدند.

ابزار: ابزارهای پژوهش حاضر عبارتند از: پرسشنامه بهزیستی روانشناختی ریف و کیز (۱۹۹۵)، مقیاس سرمایه روانشناختی لوتانز و اولیو (۲۰۰۷). برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری و نرم افزار Amos استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد شاخصهای برازش مدل پژوهش موردقبول بودند و مدل پیشنهادی تحقیق از برازش مطلوبی برخوردار است.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد سرمایه روانشناختی، توانایی پیش‌بینی بهزیستی روانشناختی را داشت. بنابراین می‌توان با برنامه‌ریزی‌های صحیح در راستای تقویت سرمایه روانشناختی، سطح بهزیستی روانشناختی افراد را ارتقا داد.

واژگان کلیدی: بهزیستی روانشناختی، مدلیابی معادلات ساختاری، سرمایه روانشناختی

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو در علوم تربیتی محفوظ است.

مقدمه

باشد و نیازمند توجه به بعد روانشناختی و سلامت روان و بهزیستی افراد است. توجه به سلامتی و بهزیستی از جنبه‌های مثبت و نیز توضیح و تبیین ماهیت روانشناختی بهزیستی حائز اهمیت است [۱] و [۲] و [۳]. تغییرات سریع محیط، کاهش مستمر بهره‌وری نیروی انسانی، سازمان‌ها را به جستجوی

بزرگترین مزیت رقابتی کشورها و سازمان‌ها، داشتن نیروی انسانی توانمند است به خصوص در آموزش و پرورش که با روح و جسم افراد در ارتباط است. بدون تردید در نظام صنعتی متحول امروزی تنها توجه به عملکرد کاری کارکنان کافی نمی-

راهی برای تداوم بقای خود وادار کرده است [۴] و [۵] بخصوص در سازمان هایی همانند وزارت آموزش و پرورش که به دلیل جمعیت کثیری که در مجموعه خود تحت پوشش دارد، نقش مهمی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی ایفا می کند [۶] و خود به بخشی قابل ملاحظه از همین نیروی انسانی نیازمند است تا با تکیه بر نقاط قوت افراد به بهبود عملکرد فردی و سازمانی کمک شود [۷] و [۸] که متأسفانه به این بعد توجه چندانی نشده است. لذا بهزیستی روانشناختی که یکی از سازه های مورد مطالعه در روانشناسی مثبت نگر، می باشد باید در بین کارکنان مهم و ضروری شمرده شود. بهزیستی روانشناختی به عنوان داشتن ویژگی های مثبت، احساس شادی، نشاط و نبود فشار روانی در زندگی تعریف می شود که شامل برداشت مثبت افراد از ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی است که شامل خود پیروی، تسلط بر محیط، رشدشخصی، ارتباط مثبت با دیگران، هدفمندی در زندگی و پذیرش خود است [۹]. در این رویکرد، به مطالعه ویژگیهای مثبت انسانها و راهبردهای استفاده از حداکثر استعدادهای ذاتی و محیطی برای بهره مندی از حالت های روانی سالم و زندگی سازنده بیش از پیش تأکید می شود [۱۰] و [۱۱]. در عصر حاضر، پس از سرمایه های انسانی، اجتماعی و مالی می توان سرمایه روانشناختی را به عنوان منبع مزیت رقابتی پایدار برای سازمانها در نظر گرفت [۱۲] و [۱۳]. سرمایه روانشناختی مثبت، مفهوم نسبتاً جدیدی است که امروزه از حوزه روانشناسی مثبت گرا وارد مکتب رفتار سازمانی شده و از آن به عنوان مزیت رقابتی سازمان یاد می شود [۱۴] این سرمایه قابلیت ارتقاء داشته و پتانسیل مناسبی برای تعالی عملکرد کارکنان فراهم می کند. از طرفی برخی از صاحب نظران متغیری را که بتوان به عنوان نوعی ضربه گیر در مقابل ناملایمات زندگی از انسان پشتیبانی کند را سرمایه روانشناختی می دانند [۱۵] و [۱۶]. سرمایه روانشناختی یک حالت روانشناختی مثبت و رویکرد واقع گرا و انعطاف پذیر نسبت به زندگی است که شامل درک شخص از خودش، داشتن هدف برای رسیدن به موفقیت و پایداری در برابر مشکلات تعریف می شود [۱۷] و از چهار سازه تشکیل می شود و هر کدام از آنها به طور چشمگیری با پیامدهای عملکردی ارتباط دارد [۱۸] و [۱۹]. مولفه امیدواری یکی از خصوصیات انسان است که به او یاری می نماید تا ناامیدی ها را پشت سرگذاشته، اهداف خود را پیگیری کرده و احساس غیرقابل تحمل بودن آینده را کم کند [۲۰]. به بیان دیگر یک حالت انگیزش مثبت با در نظر گرفتن اهداف روشن برای زندگی است [۲۱]، خوش بینی به معنای داشتن انتظارات مثبت برای نتایج و پیامدهاست، یعنی خوشبینی به جهت گزینی اشاره دارد که در آن معمولاً پیامدهای مثبت مورد انتظار می باشد [۲۲].

تاب آوری، سازگاری مثبت یا انعطاف پذیری در واکنش به شرایط ناگوار است [۲۳]. تاب آوری، تنها مقاومت منفعل در برابر آسیب ها یا شرایط تهدیدکننده نیست؛ بلکه فرد تاب آور، مشارکت کننده فعال و سازنده محیط اطراف خود می باشد [۲۴]. منظور از خودکارآمدی اطمینانی است که افراد به توانایی های خود برای انجام یک تکلیف ویژه دارند [۲۵] به عبارت دیگر خودکارآمدی به قضاوت فرد در مورد توانایی هایش در مورد انجام یک عمل مربوط می شود [۲۶]. و این مولفه ها در یک فرایند تعاملی و ارزشیابانه، به زندگی فرد معنا بخشیده، تلاش فرد را برای تغییر موقعیت های فشار زا تداوم داده، او را برای ورود به صحنه عمل آماده نموده و مقاومت و سرسختی وی در تحقق اهداف را ضمیم می کنند [۲۷] و [۲۸].

بررسی پیشینه پژوهش

پژوهشهای مختلف مشابه داخلی و خارجی در رابطه با پژوهش حاضر صورت گرفته است که به برخی از آنها اشاره می گردد: پژوهش رادلر، ریگوتی و ریف^(۲۰۱۸) [۲۹] به بررسی نقش بهزیستی روانشناختی بالا در پیش بینی سطوح کاسترول و تری گلیسیرید پرداختند. حالات روانشناختی فرد نشان داد که می تواند بر سطح چربی های خون اثر گذارد و توجه ویژه به مسایل روانشناختی و محیطی می تواند بر سلامت و طول عمر تاثیرگذار باشد. بوتلر - بارنر، مارتین و بوید^(۲۰۱۷) [۳۰] پژوهشی با موضوع بهزیستی روانشناختی انجام دادند. نتایج نشان داد که باورهای مذهبی والدین و نوجوانان، می تواند بهزیستی روانشناختی را بهبود ببخشد. دامینو، دی اندرد، داس، داسیلوا و لوجتی^(۲۰۱۶) [۳۱] به بررسی عوامل کاهش بهزیستی روانشناختی پرداختند. نتایج نشان داد که اختلالات افسردگی به عنوان یکی از دلایل اصلی کاهش بهزیستی روانشناختی شناخته شده است. معنا در زندگی رابطه معناداری با سلامت روان دارد از این رو آنهایی که از معنا در زندگی کمتری برخوردارند بیشتر دچار خستگی، ناامیدی، پریشانی های روانی، کاهش امید و... می شوند. فیلیپ، میشل، هوریا، کیون، ریچارد و جیمز^(۲۰۱۶) [۳۲] در تحقیقی تحت عنوان بهزیستی روانشناختی تعهد سازمانی و توانمندسازی معلمان به این نتیجه رسیدند که بین بهزیستی روانشناختی با توانمندسازی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین بین بهزیستی روانشناختی با تعهد سازمانی نیز رابطه معناداری وجود دارد. کراسیکوا، لستر و هارمز^(۲۰۱۵) [۳۳] در پژوهشی به بررسی تاثیر سرمایه روانشناختی بر سلامت روان و سوء مصرف مواد پرداختند و نتایج نشان داد که افراد دارای سرمایه روانشناختی بالاتر، کمتر دچار مشکلات بهداشت روانی و سوء مصرف مواد می شوند. پژوهش دهقانی سلطانی و جنیدی

دارد [۴۱]؛ [۴۲] و [۴۳] و تأثیر مثبتی بر سلامت جسمی و روانی داشته است [۴۴] و [۴۵]. نتایج پژوهشی نشان داده است که بین سرمایه روانشناختی با انطباق‌پذیری مسیر شغلی و عملکرد شغلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد [۴۶] و [۴۷]. با توجه به نتایج پژوهش‌های قبلی که به آن اشاره شد به نظر می‌رسد متغیر مورد نظر در پژوهش حاضر سهم تعیین‌کننده‌ای در پیش‌بینی بهزیستی روانشناختی در کارکنان آموزش و پرورش داشته باشد. بنابراین مسئله‌ی اساسی در این پژوهش این است که آیا مدل مفهومی پیش‌بینی بهزیستی روانشناختی بر اساس سرمایه روانشناختی با داده‌های گردآوری شده برازش دارد؟

فرضیه اصلی

سرمایه روانشناختی بر بهزیستی روانشناختی کارکنان آموزش و پرورش شهر تهران تأثیر مستقیم دارد.

روش

این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی و روش مدلیابی معادلات ساختاری می‌باشد. جامعه آماری کلیه کارکنان آموزش و پرورش شهر تهران بوده است که در سال ۹۸-۹۷ مشغول بکار بودند. برای تعیین حجم نمونه از اصول تعیین حجم نمونه در تحلیل رگرسیون چند متغیری در مدلیابی معادلات ساختاری استفاده شد که ۶۱۰ نفر انتخاب شدند. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار spss نسخه ۲۵ و نرم افزار Amos نسخه ۲۰ استفاده گردید.

ابزار

مقیاس بهزیستی روانشناختی: توسط ریف (۱۹۸۹) طراحی شده است که در پژوهش حاضر از مقیاس ۱۸ گویه‌ای آن که نمره گذاری آن براساس طیف لیکرت شش درجه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۶ (کاملاً موافقم) می‌باشد استفاده شد؛ حداقل نمره قابل کسب در این مقیاس ۱۸ و حداکثر نمره ۱۰۸ می‌باشد و دارای ۶ مؤلفه و برای هر مؤلفه ۳ سوال و یک نمره کل می‌باشد مطالعات متعددی ویژگی‌های روانسنجی نسخه‌های کوتاه آزمون ریف را بررسی کرده‌اند [۴۸]. در پژوهش حاضر جهت بررسی روایی مقیاس بهزیستی روانشناختی از روش تحلیل عامل تأییدی استفاده گردید. نتایج نشان می‌دهد که همه متغیرها همبستگی بالایی را با سازه مربوط به خود نشان می‌دهند. همچنین ضریب پایایی این مقیاس از آلفای کرونباخ به دست آمد. همسانی درونی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ برابر با ۰/۹۷۰ می‌باشد.

جعفری (۱۳۹۹) [۳۴] به بررسی اثر میانجی سرمایه روانشناختی در تأثیرگذاری دل‌بستگی شغلی بر بهزیستی و کنترل بر کار پرداخته شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد دل‌بستگی شغلی تأثیر مثبت معناداری بر سرمایه روانشناختی دارد. سرمایه روانشناختی نقش میانجی بین دل‌بستگی شغلی و بهزیستی و کنترل بر کار ایفاء می‌نماید. از طرفی نتایج بیانگر آن است که بانک‌ها برای ارائه خدمات مشتری‌مدار باید برنامه جذب و بکارگیری کارکنان با سرمایه روانشناختی بالا را در دستور کار قرار دهند، چرا که این افراد از منظر روانشناختی دارای شور و حرارت و جذب در کار خود بوده و موجب ارتقاء بهزیستی و کنترل بیشتر بر کار خود خواهند بود.

پژوهش میرزایی و گل پرور (۱۳۹۸) [۳۵] با هدف بررسی تأثیر سرمایه روانشناختی بر عملکرد شغلی با توجه به نقش واسطه‌ای رضایت شغلی و تعهد سازمانی اجرا شد. نتایج نشان داد که سرمایه روانشناختی از طریق رضایت شغلی و تعهد سازمانی بر عملکرد شغلی دارای اثر غیرمستقیم است. پژوهش قنبری نصر آبادی، رشیدی و تقسیمی (۱۳۹۸) [۳۶] با هدف تهیه بسته آموزشی سرمایه روانشناختی بر اساس ارزش‌های اسلامی و میزان تأثیر آن بر تعالی سازمانی انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد سرمایه روانشناختی اسلامی توانسته است شاخص تعالی سازمانی را افزایش دهد. طباطبایی نسب، سبک‌رو و فلاحی (۱۳۹۶) [۳۷] به تعیین تأثیر سرمایه روانشناختی بر دل‌بستگی کاری با نقش میانجی تعارض کار خانواده پرداختند و نتایج نشان داد سرمایه روانشناختی بر دل‌بستگی کاری تأثیر مستقیم و بر تعارض کار به خانواده و بر تعارض خانواده به کار تأثیر منفی دارد. هدف پژوهش سواد کوهی و معتمدی (۱۳۹۶) [۳۸] بررسی رابطه ابعاد سرمایه روانشناختی با عملکرد شغلی بود. نتایج نشان داد بین تمام ابعاد سرمایه روانشناختی با عملکرد شغلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. پژوهش وحیدی و جعفری هرندی (۱۳۹۶) [۳۹] با هدف پیش‌بینی بهزیستی روانشناختی براساس مؤلفه‌های سرمایه روانشناختی و مؤلفه‌های نگرش معنوی انجام شد. یافته‌ها نشان دادند خودکارآمدی، خوش‌بینی و توانایی معنوی، توانایی پیش‌بینی بهزیستی روانشناختی را داشتند؛ اما تاب‌آوری، امیدواری و نگرش معنوی قادر به پیش‌بینی بهزیستی روانشناختی نبودند. پژوهش قانع‌نیا، فروهر و جلیلی (۱۳۹۴) [۴۰] بررسی تأثیر آموزش مؤلفه‌های سرمایه روانشناختی به مدیران، بر افزایش اشتیاق شغلی کارکنان بود. نتایج پژوهش نشان داد آموزش سرمایه روانشناختی به مدیران باعث افزایش اشتیاق شغلی کارکنان می‌گردد.

تحقیقات نشان می‌دهد که استفاده از مداخلات برای بهبود بهزیستی روانشناختی در کار فواید شخصی و سازمانی در پی

نتایج مربوط به اجرای مدل پژوهش به همراه برخی از مهمترین شاخصهای برازش مدل در شکل ۱ و جدول ۱ ارائه شده است. بر طبق جدول ۲، اکثر شاخصهای نیکویی برازش در حالت مطلوب هستند و امکان بهبود برازش مدل وجود ندارد. محققین می‌توانند شاخصهای برازش بالاتر از ۰/۸۵ را به عنوان سطوح قابل قبول برازش مدل به کار برند [۵۰].

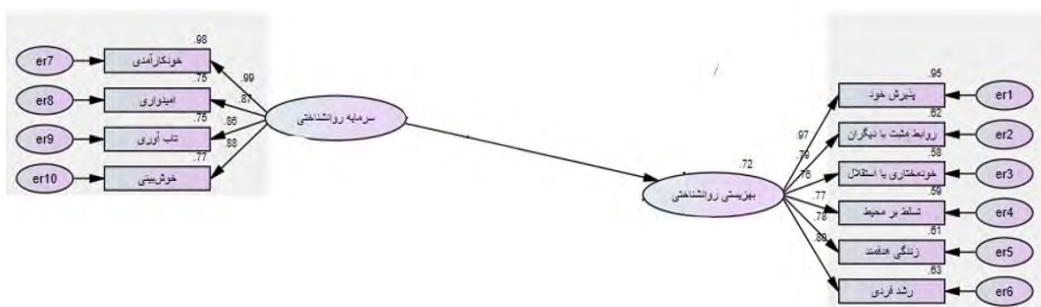
در مجموع با عنایت به نتایج به دست آمده در پاسخ به سوال اصلی پژوهش که آیا مدل علی بهزیستی روانشناختی مبتنی بر سرمایه روانشناختی در کارکنان آموزش و پرورش شهر تهران دارای برازش است؟ باید گفت با توجه به مراحل که جهت تصدیق مدل اندازه‌گیری و محاسبات روایی سازه و تشخیصی و به دنبال آن آزمون روابط بین سازه‌های تحقیق انجام شد، باید گفت مدل ارائه شده توسط پژوهشگر تایید می‌شود. حال می‌توان به بررسی فرضیه پژوهش پرداخت.

فرضیه پژوهش: سرمایه روانشناختی بر بهزیستی روانشناختی کارکنان آموزش و پرورش شهر تهران تأثیر مستقیم دارد. در تحلیل مسیر مدل نظری به آزمون گذاشته می‌شود که با اجرای تحلیل، به یک مدل تجربی منجر شود. برای رسیدن از مدل نظری به مدل تجربی با توجه به فرضیه باید ابتدا اثر سرمایه روانشناختی (متغیر مستقل) بر بهزیستی روانشناختی (متغیر وابسته) بررسی شود. با توجه به فرضیه در تحلیل مسیر نوع اثر متغیر شناسایی می‌شود که در اینجا اثر مستقیم متغیر مستقل بر وابسته بررسی شده است و نتایج در جدول ۲ ارائه گردیده است

پرسشنامه سرمایه روانشناختی: توسط لوتانز و اولیو (۲۰۰۷) طراحی شد که شامل ۲۴ سوال و در چهار بعد امیدواری، خودکارآمدی، تاب آوری و خوشبینی است و هر خرده مقیاس شش گویه دارد [۴۹]. این پرسشنامه شامل ۲۴ سوال است و نمره گذاری آن براساس طیف لیکرت شش درجه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۶ (کاملاً موافقم) می‌باشد؛ حداقل نمره قابل کسب در این مقیاس ۲۴ و حداکثر نمره ۱۴۴ می‌باشد. در این پژوهش جهت بررسی روایی مقیاس سرمایه روانشناختی از روش تحلیل عامل تأییدی استفاده گردید. نتایج نشان می‌دهد که همه متغیرها همبستگی بالایی را با سازه مربوط به خود نشان می‌دهند. همسانی درونی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۸۹ می‌باشد.

یافته ها

در پی پاسخ به فرضیه اصلی پژوهش مبنی بر اینکه مدل تبیین بهزیستی روانشناختی بر اساس سرمایه روانشناختی با داده های تجربی برازش دارد. از مدلسازی معادلات ساختاری و نرم افزار اموس بهره برده شده است. از آنجایی که یکی از مفروضه های مدلسازی معادلات ساختاری نرمال بودن توزیع جند متغیری است. برای این منظور از بررسی عادی یا نرمال بودن کشیدگی و یا چولگی توزیع داده‌ها، استفاده گردید تا از نرمال بودن داده‌ها اطمینان حاصل گردد. مقادیر چولگی و کشیدگی برای همه متغیرهای تحقیق در بازه (۲ و -۲) قرار گرفت، به عبارتی با توجه به این آزمون فرض نرمال بودن داده‌ها برای این متغیرها تایید می‌شود.

برازش مدل

شکل ۱: مدل پژوهش

جدول ۱ شاخص‌های برازش - مدل ساختاری کلی

GFI	CFI	IFI	RFI	NFI	Chi -square/df	RMSEA	RMR	شاخص‌های برازش
۰/۸۵ ≥	۰/۸۵ ≥	۰/۸۵ ≥	۰/۸۵ ≥	۰/۸۵ ≥	۳/۰ ≤	۰/۰۸ ≤	۰/۰۸ ≤	مقدار مطلوب
۰/۹۶۶	۰/۹۹۷	۰/۹۹۷	۰/۹۸۰	۰/۹۸۳	۱/۱۹۱	۰/۰۱۸	۰/۰۲۹	مقدار موجود

جدول ۲ اثر مستقیم متغیر مستقل (سرمایه روانشناختی)

ضرایب	مقدار	مقدار بحرانی	خطای	ضرایب	روابط بین متغیرهای مدل		
(استاندارد(بتا)	معناداری	(C.R.)	استاندارد	غیراستاندارد			
۰/۱۸۴	کوچکتر از ۰/۰۰۱	۳/۹۷۹	۰/۰۳۲	۰/۱۲۸	بهبودی روانشناختی	<---	سرمایه روانشناختی

مسیر مستقیم بین دو متغیر سرمایه روانشناختی و بهزیستی روانشناختی برابر ۰/۱۸۴ با خطای معیار ۰/۰۱۴ می باشد. جهت بررسی معناداری مقدار معناداری اثر مستقیم به مقدار t-value نگاه می کنیم. مقدار t-value در اثر مستقیم توسط نرم افزارها ارائه می گردد این ضریب زمانی معنادار می باشد که ضریب معناداری متناظر با آن خارج از محدوده $\pm ۱/۹۶$ باشد. ضریب معناداری متناظر با این ضریب ۳/۹۷۹ است که از ۱/۹۶ بزرگتر است و خارج از بازه $(+۱/۹۶ و -۱/۹۶)$ می باشد و بنابراین مقدار معناداری کمتر از ۰/۰۵ است و در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بودن تأثیر یک متغیر را تأیید نمود. بنابراین سرمایه روانشناختی بر بهزیستی روانشناختی کارکنان آموزش و پرورش شهر تهران تأثیر مستقیم دارد و فرضیه اول تحقیق تأیید می شود.

مقادیر بدست آمده در بررسی اثر مستقیم متغیر سرمایه روانشناختی بر بهزیستی روانشناختی نشان می دهد که ضرایب غیراستاندارد یا ضریب زاویه، فقط می تواند میزان تأثیر همان متغیر مستقل مورد نظر را بررسی نماید، یعنی مقادیر بدست آمده از رابطه مستقیم سرمایه روانشناختی بر بهزیستی روانشناختی نشان می دهد که مؤلفه های سرمایه روانشناختی ۰/۱۲۸ از تغییرات بهزیستی روانشناختی را پیش بینی می کند. از طریق تحلیل مسیر جهت و شدت روابط متغیرهای سرمایه روانشناختی و بهزیستی روانشناختی نشان داده می شود و ضریب استاندارد(مسیر یا بتا) بیان کننده وجود رابطه علی خطی و شدت و جهت این رابطه بین دو متغیر مکنون است با توجه به نتایج بدست آمده عامل مؤثر بر میزان بهزیستی روانشناختی با تأثیر مستقیم سرمایه روانشناختی نشان داده شده است. جدول ۳ میزان ضریب مسیر و معناداری اثر مستقیم سرمایه روانشناختی بر بهزیستی روانشناختی را نشان می دهد. از آنجایی که ضریب

جدول ۳ ضریب مسیر و معناداری اثر مستقیم سرمایه روانشناختی بر بهزیستی روانشناختی

نتیجه	T-VALUE	ضریب مسیر استاندارد شده	متغیر وابسته	متغیر میانجی	متغیر مستقل	فرضیه
تأیید فرضیه	۳/۹۷۹	۰/۱۸۴	بهبودی روانشناختی	-	سرمایه روانشناختی	اول

دختر دانشگاه قم انجام شد نشان داد که تاب آوری، امیدواری و نگرش معنوی قادر به پیشبینی بهزیستی روانشناختی نبودند. از طرفی همسو با یافته پژوهش حاضر، نتایج پژوهش نیسی، ارشدی و رحیمی (۱۳۹۰) [۵۵] در بررسی رابطه علی سرمایه روانشناختی با هیجان های مثبت، بهزیستی روانشناختی، عملکرد شغلی و التزام شغلی پرستاران نشان می دهد که سرمایه روانشناختی اثر مثبت مستقیم بر بهزیستی روانشناختی دارد. بعلاوه سرمایه روانشناختی به طور مستقیم با عملکرد تکلیفی، رفتارهای مدنی سازمانی معطوف به فرد و معطوف به سازمان، التزام شغلی، بهزیستی روانشناختی و هیجانان مثبت به طور مستقیم و با بهزیستی روانشناختی از طریق هیجانان مثبت رابطه دارد.

می توان گفت سرمایه روانشناختی از مولفه های تأثیر گذار است که منجر به عملکرد بهتر افراد می شود و اگر وضعیت افراد در

بحث و نتیجه گیری

با عنایت به نتایج فرضیه اول استنباط می شود که داشتن سرمایه روانشناختی در موفقیت فردی و شغلی بسیار موثر است و ضریب مسیر مستقیم بین دو متغیر سرمایه روانشناختی و بهزیستی روانشناختی نشان از تأثیر مثبت و معنادار سرمایه روانشناختی بر بهزیستی روانشناختی کارکنان آموزش و پرورش شهر تهران دارد. همچنین سرمایه روانشناختی و مولفه های آن بر اساس نظریه لوتانز و اولیو با بهزیستی روانشناختی براساس نظریه ریف رابطه مثبت و معنی داری دارد که با نتایج پژوهش کلر و هیکس^۷ (۲۰۱۶) [۵۱] و یوسف مورگان و لوتانز^۸ (۲۰۱۵) [۵۲] و سینگ و مانسی^۹ (۲۰۰۹) [۵۳] همسو است. اما یافته های پژوهش وحیدی و جعفری هرندی (۱۳۹۶) [۵۴] که با هدف پیشبینی بهزیستی روانشناختی براساس مؤلفه های سرمایه روانشناختی و مؤلفه های نگرش معنوی در بین دانشجویان

7. Koller, Hicks کلر و هیکس
 8. Youssef-Morgan, Luthans یوسف مورگان و لوتانز
 9. Singh, Mansi سینگ و مانسی

فهرست منابع

- [1] Hancock J, Mattick K. Tolerance of ambiguity & psychological well, being in medical training: A systematic review. *Medical Education in Review*.2020;54(2):125-137.
- [2]Sadidi M, Yamini M. Prediction of psychological well-being based on coping strategies & alexithymia. *Psychological Studies*. 2018; 14(2):141-125. [Persian].
- [3]Varaee P, Momeni K, Moradi A. Structural Equation Modeling:A Study on the Effect of Religious Orientation on the Psychological Wellbeing Concerning the Mediating Role of Death Anxiety & Self-compassion in the Male Elderly Living in Kermanshah City in 2017. *Salmand: Iranian Journal of Ageing*. 2019;14(2): 162-177.
- [4]Tuan L T, Rowley C, Thao V T. Addressing employee diversity to foster their work engagement. *Journal of Business Research*. 2019; 95:303-315.
- [5]Javed B, Arif Khan A, Bashir S, Arjoon S. Impact of ethical leadership on creativity: the role of psychological empowerment. *Current Issues in Tourism*. 2017; 20(8):839-851.
- [6]Oberle E, Schonert-Reichl K A. Stress contagion in the classroom? The link between classroom teacher burnout & morning cortisol in elementary school students. *Social Science & Medicine*. 2016; 159: 30-37.
- [7][28]Rezaei Jandani M, Hoveida R, Samavatian H. The concept of psychological empowerment & its relationship with teachers' psychological capital. *New Educational Approaches*. 2015;10(1): 67 -82. [Persian].
- [8][12][34]Dehghani Soltani M,Junidi Jafari M. Management Studies (Improvement & Transformation). The effect of job attachment on well-being & control over work: The mediating role of psychological capital .2020; 29(95):161-185. [Persian].
- [9][43]Zad Hassan Z, Dehghanpour M, Bastami M, Yar Ahmadi H. Investigating the relationship between happiness & psychological well-being with job

طولانی مدت مدنظر قرار نگیرد، آنها تلاش می کنند تا نیازهایشان را برآورده سازند؛ این نیازها ممکن است به یاس و نومییدی در آنها منجر شود. همین امر سطح سلامت روانی و بهزیستی روانشناختی افراد را کاهش می دهد.

از جمله محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌توان به اجرای پژوهش در نمونه‌ای متشکل از کارکنان آموزش و پرورش شهر تهران اشاره کرد؛ این مسئله می‌تواند کاهش حوزه‌ی تعمیم‌دهی نتایج را به دنبال داشته باشد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی این تحقیق در شهرهای دیگر اجرا شود و حتی در اقشار دیگر جامعه به غیر از کارکنان آموزش و پرورش نیز اجرا شود تا قابلیت تعمیم‌پذیری بیشتری پیدا کند.

با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود:

۱- سازمان‌ها در کنار سنجش‌های گوناگونی که به عمل می‌آورد، بخشی را نیز به سنجش ابعاد روانی کارکنان اختصاص دهد تا از این طریق بتواند به آنها و خانواده‌های آنها در جهت بهبود بهزیستی روانشناختی‌شان و عوامل دخیل در آن یاری رساند.

۲- از آنجا که بازخورد دادن مناسب به افراد و در نظر گرفتن نقاط قوت و ضعف آنان می‌تواند در بهزیستی روانشناختی آنها موثر باشد توصیه می‌شود بر نقاط مثبت و توانمندی‌های آنان تاکید نموده و آنان را مورد تشویق و ارزیابی مثبت قرار دهند.

۳- برای کارکنان بخصوص پست‌های مدیریتی جلسات آموزشی به صورت کارگاه در زمینه‌های آشنایی با مفهوم بهزیستی روانشناختی و سرمایه روانشناختی و راه‌های افزایش آن تدارک دیده شود.

۴- برنامه‌ریزان و مسئولین می‌توانند سرمایه روانشناختی را از طریق توسعه ابعاد چهارگانه آن افزایش دهند. برای توسعه خودکارآمدی می‌توان از الگوسازی، تاکید بر تجارب موفق و ارائه بازخور مثبت استفاده نمود. امید را می‌توان از طریق هدف گذاری مناسب، نظام پاداش و آموزش افزایش داد. خوشبینی را می‌توان با آموزش و در نهایت تاب‌آوری را با شنیدن صدای کارکنان و توسعه فرهنگ مشارکتی در سازمان افزایش داد.

واژه نامه

1. Radler, Rigotti, Ryff	رادلر، ریگوتی و ریف
2. Butler-Barnes, Martin, Boyd	بوتلر - بارنر، مارتین و بوید
3. Damiano, De Andrade, Dos, Da Silva, Lucchetti	دامینو، دی اندرد، داس، داسیلوا و لوجتی
4. Philippe, Michal, Hooria, Kevin, Richard, James	فیلیپ، میشل، هوریا، کیون، ریچارد و جیمز
5. Krasikova, Lester, Harms	کراسیکوا، لستر و هارمز
6. Luthans, Avlioo	لوتانز و اولیو

- management in sport studies. 2016; 3 (11): 97-107.
- [21] Bailey TC, Snyder Ch R. Satisfaction with life & hope: A look at age & marital status. *The Psychological Record*. 2010; 57(2), 5-16.
- [22] Peterson Ch. The future of optimism. *American Psychologist*. 2000; 55(1): 44-58.
- [23] Waller M A. Resilience in ecosystemic context: Evolution of the concept. *American Journal of Orthopsychiatry*. 2001; 71(3): 290 - 300.
- [24] Jowkar B. The mediating role of resilience in the relationship between general & emotional intelligence & life satisfaction. *Contemporary psychology*. 2008; 2 (2): 3-12.
- [25] Luthans F, Avolio B J, Avey J B , Norman S M. Positive psychological capital: Measurement & relationship with performance & satisfaction. *Personnel Psychology*. 2007;60(3):541-572.
- [26] Bandura A. An agentic perspective on positive psychology. In S. J. Lopez (Ed.), *Praeger perspectives. Positive psychology: Exploring the best in people. Discovering human strengths*. Westport, CT, US: Praeger Publishers/ Greenwood Publishing Group. 2008; 167-196.
- [27] Parker Ch P, Baltes B B, Young S A, Huff J W, Altmann R A, Lacoast H A, Roberts J E. Relationships between psychological climate perceptions and work outcomes: A metaanalytic review. *Journal of Organizational Behavior*. 2003; 24(4):389 - 416.
- [29] [44] Radler B T, Rigotti A, Ryff C D. Persistently high psychological well-being predicts better HDL cholesterol and triglyceride levels: findings from the mid life in the U.S. (MIDUS) longitudinal study. *Lipids in Health and Disease*. 2018; 17:1.1-9.
- [30] Butler-Barnes S T, Martin P P, Boyd DT. African American Adolescents' Psychological Well-Being: The Impact of parents' religious socialization on adolescents' religiosity. *Race & Social Problems*. 2017;9(2):115-126.
- [31] [45] Damiano R F, De Andrade R L M, Dos S A G, Da Silva B A , Lucchetti G. Empathy is Associated with Meaning of Life & Mental Health Treatment but not Religiosity Among Brazilian Medical satisfaction of nurses in military hospitals in Khuzestan province. *Nurse and doctor in battle*. 2017; 5 (15): 11-19. [Persian].
- [10] Ryff C D, Keyes C L M. The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality & Social Psychology*. 1995.69(4):719-727.
- [11] Hasanzadeh Namin F, Peymani J, Ranjbaripoor T, Abolmaali Alhoseini K. Predictive model of psychological well-being based on resilience considering the mediating role of perceived stress. *Psychological sciences*. 2019;18(77): 569 - 578. [Persian].
- [13] Alizadeh Thani M , Tabasmi A. The effect of welfare facilities on positive psychological capital. *Management Studies. Improvement & Transformation*. 2018; 27.(87) :29-44. [Persian].
- [14] Malekan O, Kazemi S. Positive Psychology & Its Consequences in Today's Organizations. second National Conference on Management & Humanities Research in Iran. 2016; 1-9 [Persian].
- [15] Riolli L, Savicki V, Richards J. Psychological Capital as a Buffer to Student Stress. *Psychology*. 2012; 3: 1202-1207.
- [16][38][46] Savadkoobi A, Motamedi E. The relationship between the dimensions of psychological capital and job performance. *Industrial & Organizational Psychology Studies*. 2016; 4 (1): 59-74. [Persian].
- [17] Goldsmith A H, Veum J R , Darity W. The impact of psychological and human capital on wages, *Economic inquiry*. 1997; 35(4):815-829.
- [18][49] Luthans F, Avolio B J. Positive psychological capital: Measurement & relationship with performance & satisfaction. *Personnel Psychology*. 2007; 6: 138 -146 .
- [19] Amouei N, Ajam A, Badnava S. The Role of Psychological Capital in Predicting Students' Academic Enthusiasm School of Nutrition & Food Shahid Beheshti University of Medical Sciences. *RME*. 2017;9 (2): 75-66. [Persian].
- [20] Heyrani A, Hosseini E, Mazloom saleh alrabiavi A, khanmoradi S. The path analysis of psychological capital and job satisfaction of physical education & nonphysical education teacher in amara city of Iraq. *Organizational behavior*

- [42] Zarei M. The moderating role of communicative spirituality in the relationship between economic stress & marital quality & stability. Master Thesis: University of Science & Culture. Tehran. 2018.
- [47] Shaykh al-Islami A, Karimianpour Gh, Kiani A. Predicting students' entrepreneurial intentions based on psychological capital & career path adaptability. Research in educational systems. 2019;13(44):89-103. [Persian].
- [48] Sefidi F, Farzad W. Validation of Reef Biopsychological Test in Students of Qazvin University of Medical Sciences Scientific Journal of Qazvin University of Medical Sciences. 2012; (1): 56-71. [Persian].
- [50] Sadeghpour B, Moradi W. Statistical analysis with SPSS & AMOS software. Publisher: University of Mazandaran. Printing turn: 1. 2013.
- [51] Koller S L, Hicks R E. Psychological Capital Qualities & Psychological Well-Being in Australian Mental Health Professionals. International Journal of Psychological Studies. 2016; 8(2): 41-53.
- [52] Youssef-Morgan C M, Luthans F. Psychological Capital and Well-being. Stress and Health. 2015; 31(3):180-188.
- [53] Singh S, Mansi M S. Psychological capital as predictor of psychological well being. Journal of the Indian Academy of Applied Psychology. 2009; 35: 233-238.
- [54] Vahidi Z, Jafari Harandi R. Predicting psychological well-being based on the components of psychological capital & the components of spiritual attitude. Journal of Positive Psychology. 2017; 3(2): 51-64. [Persian].
- [55] Nisi A, Arshadi N, Rahimi E. The causal relationship of psychological capital with positive emotions, psychological well-being, job performance & job commitment. Journal of Psychological Achievements. 2011;18(1):19-46. [Persian]
- Students. Journal of Religion & Health. 2016; 1-15.
- [32] Philippe R G, Michal Z, Hooria J, Kevin H, Richard H, James J G. The relationship between Psychological well-being & organizational commitment & empowerment. Journal of the Indian Academy of Applied Psychology. 2016; 36(1): 69-78.
- [33] Krasikova D V, Lester P B, Harms. P D. Effects of Psychological Capital on Mental Health & Substance Abuse. Journal of Leadership & Organizational Studies. 2015; 22(3): 280-291.
- [35] Mirzaei Z, Golparvar M. The effect of psychological capital on job performance with regard to the mediating role of job satisfaction and organizational commitment in the employees of the telecommunication company. Knowledge & Research in Applied Psychology. 2019; 20(1): 1-12. [Persian].
- [36] Ghanbari Nasrabadi A R, Rashidi, M M, Taksimi J. Development of an educational package of psychological capital based on Islamic values and the extent of its impact on the organizational excellence of Isfahan Municipality employees. Knowledge & Research in Applied Psychology. 2019; 20(1):92-100. [Persian].
- [37] Tabataba'i-Nasab SM, Sabokro M, Fallahi M B. The effect of psychological capital on work engagement with mediating role of work -family conflict among nurses. Nursing management. 2017; 6 (1): 20-31. [Persian].
- [39] Vahidi Z, Jafari Harandi R. Predicting psychological well-being based on the components of psychological capital & the components of spiritual attitude. Journal of Positive Psychology. 2017; 3(2): 51-64. [Persian].
- [40] Qane Nia M, Forouhar M, Jalili S. The effect of managers' psychological capital training on increasing employees' job motivation. Journal of Positive Psychology. 2015; 1 (3):59-72. [Persian].
- [41] Lybmirsky S, Tkach Ch, Dimatteo M R. What are the differences between Happiness & self-esteem? Social Indicators Research. 2006; 78:363-404.